

SÀTIRA I ESCEPTICISME EN PERE QUART¹

Pel sol fet de ser qui és l'autor, qualsevol nou llibre de Pere Quart atreu l'interès o almenys la curiositat del lector de poesia. *Poesia empírica* arriba al públic amb aquest precedent i la seva lectura es conclou, d'entrada, amb la confirmació de la vena satírica, precisada i augmentada, a què ens té acostumats l'autor. Sàtira, però, potser mai com ara escèptica, circumstancial en bona mesura, desencantada i àcida, que tradueix la visió del món i l'actitud ètica dels vuitanta anys llargs del poeta.

És propi de Joan Oliver estalviar-se embuts en parlar i el seu íntim Pere Quart és poèticament fidel a aquest principi; ho diu més d'un cop en el llibre però ja en el primer poema ho rubrica per endavant. Així, el lector està advertit que no se li admetran manifestacions d'escàndol quan trobi referències crítiques, amb noms i cognoms algunes, o més genèricament d'altres, gens difícils d'esbrinar per a un lector mínimament sagaç i al dia. Al capdavant, Pere Quart practica aquell ofici, gairebé tan antic com la mateixa poesia, de la burxada més o menys subtil, sovint àcida —però sempre amb decòrum, certament— contra allò que no li agrada, que li sembla fals o manipulat; per aquesta mola hi fa passar tot de gent i d'institucions, començant per poetes, crítics i Jocs Florals i acabant per papes i cardenals; a l'endemig, la bèstia negra del diner, els rics i els poderosos.

El to dominant del llibre, en conjunt, diria que és d'un escepticisme clarament pessimista, i corrobora més aquesta impressió el fet que tot el llibre és fruit de referències i reflexions —molt simples i primàries; algunes d'elles molt properes a les que pot fer qualsevol presona del carrer amb dos dits de front— sobre el món actual; el poeta s'hi manifesta espantat. Llavors desapareix tota ironia i el poema esdevé només un crit d'acusació i un avís desesperat. El poeta, que manifesta la seva fe en l'home, no pot pas manifestar-la en el producte de la Humanitat.

Sens dubte un dels interessos principals del llibre el trobem en la peculiaríssima fe «jesusista» de Pere Quart. Acostumats a la irreverència del poeta quant a les coses de l'Església, aquesta seva fe original en l'home Jesús pot sobtar, però en el darrer apartat de *Poesia empírica* —que inclou, de fet, el seu «Cant espiritual»— el discerniment entre una cosa i l'altra és claríssim i de nou s'apropa força a una manera de veure les coses ben popular: Jesús és vist com un perfecte líder a seguir; però la seva vida ha estat manipu-

lada pels qui tenien l'obligació de difondre-la més purament; en conseqüència, el muntatge eclesial és, sobretot per la seva complicitat amb el poder econòmic, allò més oposat a la vida de Jesús. Aquesta sembla la síntesi del pensament religiós del Pere Quart actual.

És així doncs com, en termes generals, el llibre pot ser vist com «de circumstàncies», si entenem per això que és el fruit d'abocar les reflexions i les consideracions sobre el moment «que passa» el poeta, sense sotmetre-les als sedassos de la moral imperant ni de la conveniència social. Joan Oliver ja és massa gran per a tot això i ho ha encomanat a Pere Quart, el qual s'ha limitat a donar forma verbal i poètica al devessall de coses que volia dir, una mica —almenys aparentment— a raig fet, però demostrant una vegada més que la llengua no s'envileix malgrat haver de dir certes coses i que el domini de la paraula segueix acompanyant el poeta.

PERE FARRÉS
Agost de 1982

1. Pere Quart, *Poesia empírica*, Barcelona, Ed. Proa, Els llibres de l'Ossa Menor, 1981.